

Módosítják a világbanki szerződést

● Budapest (MTI)

A tandíjak részleges eltörlése nyomán bekövetkező bevételecsökkenés miatt az oktatási minisztérium októberben módosítja a felsőoktatás fejlesztését célzó kölcsönszerződését a Világbankkal – jelentette be Pokorni Zoltán. Az oktatási tárca vezetője hangsúlyozta: a többoldalas dokumentumnak mindössze egyetlen – a felsőoktatási intézmények finanszírozásáról szóló – pontját szükséges korrigálni.

A módosításra szolgáló kiétel jelenleg azt tartalmazza, hogy az egyetemeknek és főiskoláknak 2002-ig működési bevételeik 15-20 százalékát kell külső forrásból – tandíjból – fedezniük. Ez a hitel egyik feltétele. A tandíj részleges eltörlesztésével jelentős összegről esnek el az intézmények, ezért más forrást kellett keresnie a tárcának. Pokorni Zoltán elmondta: a kieső tandíjbevételek pótlása érdekében adókedvezménnyel szeretnék arra ösztönözni a nagyvállalatokat, hogy kutatási és fejlesztési programjaik kidolgozásával az egyetemeket, főiskolákat bízzák meg, ezzel juttatva többletbevételeket a felsőoktatási intézményeknek. Az 50 milliárd forintos világbanki hitelből jelentős támogatásra számíthatnak azok a felsőoktatási intézmények, amelyek magas szintű kutató-, oktatói bázist szeretnének létrehozni. Roger Grawe, a Világbank regionális igazgatója elmondta: egyetért az oktatási tárca elképzeléseivel, és nem látja akadályát az októberi módosításnak.

Houstoni együttműködés

● Debrecen (MTI)

Az egészségügyi oktatás és kutatás minőségi javulását, valamint a betegellátás hatékonyságának javulását várja a Debreceni Orvostudományi Egyetem (DOTE) és a houstoni orvostudományi központ az aláírt együttműködési keretszerződéstől.

A szerződést a DOTE részéről aláírta Udvardy Miklós és Fésűs László rektorhelyettesek kiemelték: a két intézmény oktatási és kutatási együttműködésén túl a DOTE számára példaeértékű az a szervezeti forma, amiben a houstoni egyetem működik. Az amerikai egyetem szervezeti felépítéséhez hasonlóan képzelik el ugyanis a Debreceni Egyetemi Szövetséget. A DOTE szerződő partnere az orvosképzés terén is fontos szövetséges lehet, hiszen a magyar egyetemen tíz éve folyik angol nyelvű orvosképzés, és a medikusok között egyre több az USA-ból érkező hallgató.

A két ország orvosképzési rendszere között jelentős eltérés van, ami miatt a magyar diploma elfogadása további amerikai vizsgákhoz van kötve, ebben pedig a texasi partner a DOTE jelentős bázisává válhat. A szerződés nem korlátozódik semmilyen térszerű oktatási vagy kutatási témára, csak ezek kidolgozásának kereteit adja meg. A megállapodást az amerikai partner részéről kézjeggyel ellátó Thomas F. Burks, a houstoni orvostudományi egyetem elnökhelyettese elmondta: a két intézmény között már az idén sor kerül az első diákcserére.

● A sportcentrum a Kossuth laktanyába költözik Rendezik az Ady teret

Még bekerítve. A tervek szerint meg kell szüntetni az egyetemi épülettömb bezártságát. (Fotó: Gyenes Kálmán)

Elkészült az Ady tér és a volt Kossuth laktanya rendezési terve. A Szegedi Felsőoktatási Szövetség által megvalósítandó beruházásokra: az új könyvtárpépületre vagy – a hivatalos elnevezése szerint – hallgatói információs központra hamarosan kiírják a nemzetközi építészeti tervpályázatokat.

A nyolcvanas években merült fel először az a kérdés, hogy a szegedi felsőoktatási intézmények megnövekedett helyigényét hol és hogyan lehet kielégíteni. A szakemberek bizonyos ideig foglalkoztak a volt szovjet laktanya területén létrehozandó egyetemi campus gondolatával. Am nyilvánvalóvá vált, hogy a várostól és az abban működő oktatási létesítményektől térben elválasztott egyetemi városrész csak teljes megvalósítása esetén lehet életképes. Ekkor a beruházásra viszont az ország nem képes, ezért döntött az Universitas Egyesülés és az önkormányzat a belvárosi továbbfejlesztés mellett. A „Szegedi Universitas fejlesztési programját” 1995-ben fogadták el a felsőoktatási intézmények és a közgyűlés. A felsőoktatási integrációkat támogató világbanki kölcsön lehetőséget teremt az Ady térre tervezett központi könyvtár, az ottani pályákat kiváltó Kossuth laktanya-béli új sportcentrum, valamint diáklakások

megépítésére. Az első lépés mára megtörtént: elkészült a két terület részletes szabályozási terve. A hallgatói információk központra várhatóan a jövő évben kiírják a világbank elvárásai és a beruházás nagysága miatt – nemzetközi építészeti tervpályázatot.

A Szegedi Felsőoktatási Szövetség (SZFSZ), mint költségviselő két szegedi és egy budapesti cégtől kért ajánlatot a rendezési terv elkészítésére. Közülük a budapesti választották, így a Műhely Rt.-t bíztuk meg a feladattal – tájékoztat Novák István városi főépítész. A tervek elkészültek, szinte teljesen befejeződött a hatósági és a szakmai egyeztetés.

Az Ady tér több mint 2 hektáros területen helyezkedik el a JATE egyik legnagyobb, 16,5 ezer négyzetméter hasznos alapterületű oktatási épülete, 1,4 hektár pedig sportolási célokat szolgál. Tekintettel arra, hogy a jelenlegi, Dugonics téri központi könyvtár épületében kapna helyet az Universitas kancelláriája, az Ady téren a tervek szerint egy új egyetemi információs központi épület felépül – mondja Molnár Ferenc, a feladatot az egyetemek részéről koordináló főmérnök. – Az ötszintes új épület a Szegedi Egyetem 17 ezer hallgatójának – korszerű számítástechnikai rendszerrel felszerelt, szabadpolcos könyvtárral is lehetőséget adó – könyvtára lenne. A könyvtár

ri funkció mellett az épület helyet adna a földszinten és az első emeleten a zsigorlóteremtől megközelíthető és a könyvtárról külön is üzemeltethető 700 fős előadóteremnek, két százfős oktatóteremnek, egy hetvenfős teremnek és egy 140 fős klubnak. A nagy előadóteremre azért van szükség, mert Szegeden nincs olyan egyetemi helyiség, ahol több száz hallgató egyszerre összegyűlhetne diplomaosztásra vagy évnyitóra. A földszinten helyeznénk el a folyóirat-olvasót és az irodákat. A négyemeleti szintre szabadpolcos könyvtártermet, kutatószobákat és minden szinten egy-egy tömör polcos könyvtárat terveztek. Ez a kialakítás ezer olvasó és 2 millió 770 ezer kötet elhelyezését biztosítja. Emellett 445 gépkocsi elhelyezésére kell lehetőséget teremteni az épületben.

A rendezési terv megszüntetné az Ady tér jelenlegi bezártságát, és megnyitná azt a Honvéd tér és a Petőfi sugárút irányába. Ezt úgy lehetne megvalósítani, hogy az új épületegyüttest egy burkolat ténnyel összekötnék az Universitashoz kerülő Honvéd téri épülettel. Erre a Vitéz utcai ingatlanokon álló, avult állagú, kisméretű lakóházak reális lehetőséget nyújtanak. Az összekötő téren nagyobb rendezvényeket, gyűléseket lehetne lebonyolítani. A tér fő megközelítési tengelye így a Dugonics tér – Honvéd tér útvonal

lenne. A könyvtár főbejáratát a Honvéd téri volt laktanyaépület Vitéz utcai bejáratával szemben javasolják.

Az Ady térről így kiszoruló sportlétesítmények az SZFSZ tulajdonában levő Kossuth laktanyában kapnak majd helyet. Itt az alakuló téren az első ütemben két kosárlabdapályát, egy-egy röplabda, lánthévíz és három teniszpályát építenének. A laktanya étterméből és konyhájából alakítanák ki a fitness, aerobic, szertornász és testépítő termeket, a raktárakat, az őrség épületében helyeznénk el a tanári testületet, a gyengélkedőből pedig öltözőket és mosdókat alakítanának ki. Felújítják a régi tornacsarnokot is. A terület diáklakások építésére is lehetőséget nyílik.

Novák István főépítész elmondta, hogy a most elkészült rendezési tervek a beépítési lehetőségeit, kereteit fogalmazzák meg. Nem kívántak korlátokat szabni a majdani tervezőknek, mindössze azt határozzák meg számunkra, amit városépítészeti szempontból fontos figyelembe venniük. Például: milyen, a már meglévőkhöz illeszkedő terekben, utcákban gondolkodjanak az Ady téren, mit kellene megtartaniuk a jelenlegi növényállományból, hogyan simuljanak a laktanyába tervezett új épületek a környék kisvárosi karakterébe. A részleteket illetően az építész lényegében szabad kezét kap.

Keczer Gabriella

● Főiskolai integráció Nyíregyházán

Tanárképző és mezőgazdász

● Nyíregyháza (MTI)

Többkarú integrált főiskolát hoznak létre az ezredfordulóra Nyíregyházán. A Bessenyei György Tanárképző Főiskola és a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Mezőgazdasági Főiskolai Kara már korábban elfogadott egy olyan közös integrációs és fejlesztési tervet, amelynek keretében a két intézmény Nyíregyházi Főiskola néven egyesül.

A felkészülésre a két főigazgató, Balogh Árpád és Nagy Kálmán együttműköd-

si megállapodást kötött a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei önkormányzattal. A térség igényeinek megfelelően az egységes főiskolában bölcsészettudományi és művelődési, természettudományi, műszaki és agrártudományi, valamint gazdaság- és társadalomtudományi karokat hoznak létre. Az integráció lehetővé teszi, hogy a megyében továbbtanulni szándékozó fiatalok kétharmadát fogadják: a mai ötezer hallgatóval szemben 2000 után már több mint tizenegyezer tanulhatnak az intézményben, ezen belül a nappali képzésben résztvevők

száma másfélszeresére emelkedik. A terv szerint – a munkaerőpiaci kereslethez igazodva – a mostaninál kevesebb tanárt képeznek, viszont a gazdálkodási szakokra több fiatal veszne fel; növelik a rövid képzési idejű szakok számát, ezzel szemben néhány szakon megszervezik az egyetemi szintű képzést.

A megyei önkormányzat az együttműködési megállapodásban vállalta, hogy igyekszik minél több általa fenntartott iskolát alkalmassá tenni a gyakorló oktatás céljaira. Segíti továbbá a főiskola tangazdaságainak fejlesztését,

valamint ösztöndíj alapításával és adományozásával lehetővé teszi, hogy a megyéből a tehetséges, de szegény sorsú fiatalok is a főiskola hallgatói legyenek. Az új, integrált Nyíregyházi Főiskola mind a megyében, mind tágabb környezetben (beleértve az ukrán és román határon túli területeket is) vezető szerepet kíván betölteni a kulturális, tudományos életben. Célja, hogy az Európai Unió követelményeinek megfelelően a maga eszközeivel hozzájáruljon a kelet-magyarországi térség lemaradásának csökkentéséhez.

könyvespolc

A megkerült Noé-bárka

Amikor 1901-ben az új évszázad legelső nagy szenzációjaként Sir Harry Johnstone, Uganda brit kormányzója felfedezett egy addig ismeretlen zsiráfserű állatot, a természet tudósoknak meg kellett változtatniuk azt a véleményüket, hogy a XX. század hajnalán minden nagyobb testű élőlényt megismertek már.

Az okapi szenzációja – mely annak idején a világsajtó címdolgalán szerepelt – alapjaiban rázta meg a francia Cuvier báró elavult hitét, s ezt a tanulságot igyekszik a tudományos közvélemény emlékeztetőbe idézni magyarul nemrég megjelent Noé elveszett bárkája című könyvében dr. Karl Shuker angol zoológus.

Karl Shuker egy különös tudományág, a kriptozoológia elismert szakértője, aki ellentmondásos állatok vizsgálatával, új és ismét elöke-

rült fajok történetével foglalkozik, és természetesen úgy tartja, hogy a mai tudomány sem szabad elbizakodottnak lennie. Az okapit ugyanis olyan további újonnan felfedezett állatok követték, mint a négy méter hosszúságot is elérő komodoi sárkánygyík, az addig helyi legendának tartott királygépárd, vagy a közel egy évszázad után 1948-ban ismét előkerült tahake nevű papagájfélé. Ez utóbbi előkerülése a híres angol író, Gerald Durrellt is megihlette, regényt alkotott belőle, mely Hahagáj címmel jelent meg magyarul. Shuker doktor könyvéhez, mely a Harper Collinsnál jelent meg, éppen Gerald Durrell írt előszót, a maga részéről szintén utalva Cuvier egykori elbizakodott kijelentésére.

A Noé elveszett bárkája meglehetősen feltűnést keltett öt évvel ezelőtti megjelenése idején. Nemcsak azért, mert végtelenül érdekes és tárgyyszerű könyv, hanem

mert az emberi tudásvágy apellá, amely számára nincsenek visszavonhatatlanul kijelenthető természeti axiómák. Ahogy a királygépárd és a fehér orrszarvú meséje is sokáig megmosolyogtatta a tudományos kutatók (holott utóbbiról a vadászó Te leki Sámuel gróf már a 1890-es években hírt adott), „kihálás” után feltámadt bojtosúszójú hal létéből 1938-tól ismét valóság lett dr. Shuker nem hajlandó behódolni a tudományogúnyolódásnak, ha a dél-floridai mocsarakról, az izlandi mély tavakról, a skóciai rejtélyes macskákról van szó. Számára nincs természetrajzi lehetetlenség tehát a babiloni Istar-kapu életben maradt dinoszaurusznak gondolt sárkányállata éppúgy előkerülhet, ahogyan az az Isten háta mögötti kis indonéz sziget Komodo hullóival megtörtént.

A könyv alcíme egyébként: A XX. század új és újra felfedezett állatai. A szerző hat fejezetre osztja a rejtélyes állatok megtalálásának és leírásának történetét, az emlősök, a madarak, a kétlábúak és hüllők, a halak és a gerinctelenek után külön fejezetet kapott a „lapzártá utáni hírek”, vagyis a jövő, melyről néhány esetben sejteni lehet, hogy meglepetést tartogat a kutatók számára. Dr. Shuker ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy „egy bölcs tudós sosem azzal foglalkozik, hogy mennyit tud, hanem azt tartja szem előtt, hogy mennyit kell még tanulnia”.

A természet titkait szerető olvasó számára nagy öröm hogy ez az érdekesítő könyv elfogadhatóan magyarul is napvilágot látott.

(Dr. Karl Shuker: Noé elveszett bárkája – A XX. század új és újra felfedezett állatai; Alexandra Könyvkiadó).

Panek József

Hírek a SZOTE-ról

● Munkatársunktól Dr. Tegedy Gyula akadémikust, a SZOTE oktatási rektorhelyettesét a Raktori Konferencia képviselőjében a Felsőoktatási Tudományos Tanács tagjává választották.

Dr. Csanády Miklós tanszékvezető egyetemi tanár a Magyar Kardiológus Társaság elnökévé választották.

Dr. Dobozy Attila rektor, tanszékvezető egyetemi tanár az Országos Dermatológiai Társaság tiszteletbeli tagja lett. A Német-Magyar Dermatológiai Társaság dr. Kemény Lajos egyetemi docent (Bőrgyógyászati Klinika) választotta elnökévé.

A Lengyel Orvosi Akadémia jubileumi ülésén tiszteletbeli tagjává választotta dr. Fráter Loránd egyetemi tanárt, aki egyben

az Albert Schweitzer Aranyérem kitüntetésben is részesült.

Prágában tartotta kongresszusát az European Society of Contraception. A társaság közgyűlése tisztújítás hajtott végre, és dr. Bártfai György, a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika docense a társaság vezetésébe került.

Dr. Mayer Péter klinika tanársegéd augusztus 1-jén a hódmezővásárhelyi Erzsébet Kórház-rendelőintézet Neurológiai Osztályán vezetői megbízást kapott.

Dr. Balás-Piri Lajos, SZOTE egyetemi magántanára, az MTA Központi Kétféle Kutató Intézetének tudományos tanácsadója nyolc hónapos sikeres japán kutatóprogramja befejeztével stockholmi Karolinska Egyetemre nyert hét hónapos meghívást, mint a Werner-Greens Alapítvány professzora.